EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 14.6.2010
COM(2010)307 definitief

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

over de uitvoering van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 betreffende de communautaire statistiek inzake de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen

VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN DE RAAD EN HET EUROPEES PARLEMENT

over de uitvoering van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 12 januari 2005 betreffende de communautaire statistiek inzake de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen

1. INLEIDING

Het belangrijkste doel van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de communautaire statistiek inzake de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen[1] is de vaststelling van een gemeenschappelijk kader en van statistische kwaliteitsnormen voor de systematische productie van EU-statistieken over de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen.

In artikel 12 van Verordening (EG) nr. 184/2005 is bepaald dat de Commissie het Europees Parlement en de Raad uiterlijk op 28 februari 2010 een verslag over de uitvoering van de verordening moet voorleggen. In dit verslag moet(en) met name:

(1) de kwaliteit van de geproduceerde statistieken worden beschreven;

(2) de baten van de geproduceerde statistieken voor de Unie, de lidstaten en de verstrekkers en gebruikers van statistische gegevens worden beoordeeld in verhouding tot de kosten;

(3) worden aangegeven op welke gebieden verbeteringen en aanpassingen mogelijk zijn die in het licht van de verkregen resultaten nodig worden geacht;

(4) de werking van het Betalingsbalanscomité worden beoordeeld en worden aangegeven of het toepassingsgebied van de uitvoeringsmaatregelen opnieuw moet worden gedefinieerd.

In dit verslag wordt een analyse gegeven van de belangrijkste aspecten van de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1845/2005 door de lidstaten, alsmede van de maatregelen die de Commissie heeft genomen om Europese statistieken van hoge kwaliteit over de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen te waarborgen.

2. UITVOERINGSMAATREGELEN

Sinds de goedkeuring van Verordening (EG) nr. 184/2005 zijn de volgende uitvoeringsverordeningen goedgekeurd:

[1] PB L 35 van 8.2.2005, blz. 23.

(1) Verordening (EG) nr. 601/2006 van de Commissie van 18 april 2006 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad, wat het formaat en de procedure voor de toezending van gegevens betreft[2];

(2) Verordening (EG) nr. 602/2006 van de Commissie van 18 april 2006 tot aanpassing van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad door actualisering van de gegevenseisen[3];

(3) Verordening (EG) nr. 1055/2008 van de Commissie van 27 oktober 2008 tot uitvoering van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad, wat de kwaliteitscriteria en de kwaliteitsrapporten voor betalingsbalansstatistieken betreft[4];

(4) Verordening (EG) nr. 707/2009 van de Commissie van 5 augustus 2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 184/2005 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de communautaire statistiek inzake de betalingsbalans, de internationale handel in diensten en buitenlandse directe investeringen, wat de bijwerking van de gegevensvereisten betreft[5].

3. BELANGRIJKSTE BETROKKEN DATASETS

Betalingsbalansstatistieken geven uitgebreide informatie over transacties tussen de meldende economie en het buitenland. In Verordening (EG) nr. 184/2005 gaat het om de verzameling van de volgende vier datasets:

- vroege schattingen driemaandelijkse betalingsbalanscijfers (euro-indicatoren);
- driemaandelijkse betalingsbalans;
- jaarcijfers internationale handel in diensten;
- jaarcijfers buitenlandse directe investeringen.

Voor elk van deze datasets verzamelt Eurostat bij de lidstaten gegevens die het gebruikt voor de opstelling van EU-aggregaten; deze worden samen met de gegevens over elk van de lidstaten gepubliceerd op de onlinedatabank van Eurostat[6].

In het algemeen is de eerste schatting voor de driemaandelijkse hoofdaggregaten (saldo van de lopende rekening en van de dienstenrekening) 10 weken na het eind van de

---

2 PB L 106 van 19.4.2006, blz. 7.

3 PB L 106 van 19.4.2006, blz. 10. Verordening (EG) nr. 602/2006 beoogt met name de gegevenseisen regelmatig te actualiseren en het uitsplitsingsniveau, waaronder het niveau van sommige geografische uitsplitsingen, bij te stellen om de kwaliteit van de betalingsbalansstatistieken te verbeteren.

4 PB L 283 van 28.10.2008, blz. 3.

5 PB L 204 van 6.8.2009, blz. 3. Verordening (EG) nr. 707/2009 van de Commissie beoogt de bijwerking van de gegevensvereisten voor de driemaandelijkse betalingsbalans en de euro-indicatoren, de actualisering van de geografische uitsplitsingen in het licht van de nieuwe geopolitieke situatie en de invoering van de uitsplitsing naar economische activiteit overeenkomstig de nieuwe classificatie van economische activiteiten (NACE rev. 2).

6 De Eurostat-databank is te vinden op: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database (18.3.2010).

referentieperiode beschikbaar. De tweede schatting verschijnt 15 weken na het eind van de referentieperiode; deze omvat meer posten van de betalingsbalans en een geografische uitsplitsing naar de voornaamste economische partners, met name de belangrijkste ontwikkelde en opkomende economieën.

Eenmaal per jaar verschijnen gedetailleerde statistieken over de internationale handel in diensten en de buitenlandse directe investeringen. De jaarlijkse gegevens over de internationale handel in diensten worden uitgesplitst aan de hand van een uitgebreide lijst van soorten diensten en 42 economieën. De gegevens worden negen maanden na het eind van de referentieperiode door de lidstaten ingediend en ongeveer twee maanden later gepubliceerd. De jaarstatistieken over de buitenlandse directe investeringen omvatten gegevens over stromen en standen, ingedeeld naar aard van het instrument, partnerland en economische activiteit. De gegevens worden negen maanden na het eind van de referentieperiode door de lidstaten ingediend en ongeveer drie maanden later gepubliceerd.

4. KWALITEIT VAN DE GEPRODUCEERDE STATISTIEKEN

Ingevolge artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 184/2005 moeten de lidstaten bij de Commissie een rapport over de kwaliteit van de toegezonden gegevens indienen. Verder moet de Commissie, bijgestaan door het Betalingsbalanscomité, ingevolge artikel 4, lid 3, de kwaliteit van de aan Eurostat toegezonden gegevens op grond van de kwaliteitsrapporten beoordelen.

Onderstaande analyse heeft betrekking op de resultaten van de meest recente kwaliteitsrapporten, die betrekking hebben op gegevens die de lidstaten in 2008 hebben verstrekt. De laatste ontwikkelingen, waaronder de door diverse lidstaten in 2009 bereikte kwaliteitsverbeteringen, blijven dus buiten beschouwing.

4.1. Tijdigheid

Het criterium van de tijdigheid heeft betrekking op het in acht nemen van de termijnen voor de indiening van de gegevens.

De termijnen zijn neergelegd in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 184/2005 en worden verder gespecificeerd in het vademecum voor betalingsbalansen[7], dat het referentiedocument voor de technische aspecten van de indiening van de gegevens is.

Tabel 1 geeft een analyse[8] van de tijdigheid van de betalingsbalansstatistieken. De meeste lidstaten blijken in staat te zijn voor alle datasets de termijnen aan te houden; de zeer weinige uitzonderingen betreffen de twee gebieden over buitenlandse directe investeringen.

4.2. Dekking van de bij Eurostat ingediende gegevens

Het criterium inzake de dekking van de gegevens heeft betrekking op de beschikbaarheid van de door Verordening (EG) nr. 184/2005 verlangde gegevens voor elke referentieperiode,

---

[7] Vademecum voor betalingsbalansen: http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/bop/library?l=/sdds_bop_metadata/vademecum_2008pdf/_EN_1.1_&a=d (18.3.2010).

[8] De tijdigheid is 'goed' wanneer de gegevens binnen de termijn worden ingediend, 'aanvaardbaar' indien de termijn gemiddeld met niet meer dan vijf dagen wordt overschreden, en 'slecht' in andere gevallen.

uitgesplitst naar geografisch gebied, post en economische activiteit. Dit criterium wordt gemeten als het aandeel van het aantal verstrekte waarden in het totale aantal vereiste waarden.

Tabel 1: Tijdigheid van de ingediende gegevens

	Euro-indicatoren	**Driemaandelijkse betalingsbalans**	**Internationale handel in diensten**	**Buitenlandse directe investeringen - stromen**	**Buitenlandse directe investeringen - standen**
Termijn:	***referentieperiode + 2 maanden***	***referentieperiode + 3 maanden***	***referentieperiode + 9 maanden***	***referentieperiode + 9 (of 21) maanden***[9]	***referentieperiode +9 (of 21) maanden***
Oostenrijk	goed	goed	goed	goed	goed
België	goed	goed	goed	goed	**slecht**
Bulgarije	goed	goed	goed	goed	goed
Cyprus	goed	goed	goed	goed	**slecht**
Tsjechië	goed	goed	goed	goed	goed
Denemarken	goed	goed	goed	goed	goed
Estland	goed	goed	goed	goed	goed
Finland	goed	goed	goed	goed	goed
Frankrijk	goed	goed	goed	goed	goed
Duitsland	goed	goed	goed	goed	goed
Griekenland	goed	goed	goed	goed	goed
Hongarije	goed	goed	goed	goed	goed
Ierland	goed	goed	goed	goed	goed
Italië	goed	goed	goed	goed	goed
Letland	goed	goed	goed	goed	goed
Litouwen	goed	goed	goed	goed	goed
Luxemburg	goed	goed	goed	goed	goed
Malta	goed	goed	goed	goed	goed
Nederland	goed	goed	*aanvaardbaar*	goed	goed
Polen	goed	goed	goed	goed	goed
Portugal	goed	goed	goed	goed	goed
Roemenië	goed	goed	goed	**slecht**	**slecht**
Slowakije	goed	goed	goed	goed	goed
Slovenië	goed	goed	goed	goed	goed
Spanje	goed	goed	goed	goed	goed
Zweden	goed	goed	goed	goed	goed
Verenigd Koninkrijk	*aanvaardbaar*	goed	goed	**slecht**	**slecht**

[9] Voor BDI (stromen en standen) zijn er twee afzonderlijke verzoeken om gegevens, met een verschillende termijn: een met een termijn van 9 maanden na de referentieperiode en een met een termijn van 21 maanden na het eind van de referentieperiode.

Tabel 2: Dekking

	Euro-indicatoren	Driemaandelijkse betalingsbalans	Internationale handel in diensten	Buitenlandse directe investeringen - stromen	Buitenlandse directe investeringen - standen
Oostenrijk	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
België	volledig	volledig	volledig	volledig	*onvolledig*
Bulgarije	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Cyprus	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Tsjechië	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Denemarken	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Estland	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Finland	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Frankrijk	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Duitsland	volledig	volledig	volledig	volledig	*onvolledig*
Griekenland	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Hongarije	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Ierland	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Italië	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Letland	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Litouwen	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Luxemburg	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Malta	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Nederland	volledig	volledig	*onvolledig*	*onvolledig*	*onvolledig*
Polen	volledig	volledig	volledig	*onvolledig*	*onvolledig*
Portugal	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Roemenië	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Slowakije	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Slovenië	volledig	volledig	*onvolledig*	volledig	volledig
Spanje	volledig	volledig	volledig	volledig	volledig
Zweden	*onvolledig*	*onvolledig*	*onvolledig*	volledig	volledig
Verenigd Koninkrijk	volledig	*onvolledig*	*onvolledig*	volledig	*onvolledig*

De voor de berekening van deze indicator benodigde gegevens worden gespecificeerd in bijlage I bij Verordening (EG) nr. 184/2005. Tabel 2 geeft een overzicht[10] van deze indicator naar lidstaat en dataset.

[10] De dekking is 'volledig' als meer dan 98% van de gevraagde waarden wordt verstrekt, 'onvolledig' als gedeeltelijk aan de vraag is voldaan en minder dan 98% van de waarden is verstrekt en de dekking 'ontbreekt' als er niet op het verzoek werd gereageerd.

Alle lidstaten voldeden ten minste gedeeltelijk aan de verzoeken, zodat er geen datasets ontbreken. Verreweg de meeste lidstaten verstrekten vier volledige datasets of drie van de vier datasets. Slechts drie lidstaten (Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden) leverden de meeste datasets onvolledig.

Het moeilijkste verzoek betreft de internationale handel in diensten, waaraan slechts zestien lidstaten volledig konden voldoen.

4.3. Degelijkheid van de methoden

Het criterium inzake de degelijkheid van de methoden heeft betrekking op de naleving van internationaal aanvaarde normen, richtsnoeren en goede praktijken.

Alle lidstaten voldoen in grote lijnen aan de internationale normen die zijn gedefinieerd in het Balance of Payments Manual, 5th edition (BPM5) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, 3rd edition (BD3) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en het Manual on Statistics of International Trade in Services, dat gezamenlijk is gepubliceerd door de Verenigde Naties (VN), de Europese Commissie, de OESO, de VN-Conferentie voor handel en ontwikkeling (UNCTAD) en de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Via de kwaliteitsrapporten wordt regelmatig gecontroleerd of van deze methoden is afgeweken. Afwijkingen worden besproken in het Betalingsbalanscomité en de Werkgroep betalingsbalansen, teneinde harmonisatie te bevorderen.

De internationale normen zijn onlangs herzien. De 6e editie van het Balance of Payments Manual (BPM6) verscheen in November 2008, de 4e editie van de Benchmark Definition of Foreign Direct Investment (BD4) werd in april 2008 voltooid en de herziene versie van het Manual on Statistics of International Trade in Services (MSITS 2010) werd in februari 2010 door de Statistische Commissie van de Verenigde Naties goedgekeurd.

Een gecoördineerde uitvoering van de nieuwe normen, waarover in het Betalingsbalanscomité al overeenstemming is bereikt met de lidstaten, moet leiden tot een betere naleving en vandaar tot een grotere vergelijkbaarheid van de desbetreffende statistieken.

4.4. Stabiliteit

Het stabiliteitscriterium heeft betrekking op de mate waarin de aanvankelijk geschatte waarden overeenkomen met de uiteindelijke waarden.

De stabiliteit kan worden gemeten aan de hand van de gemiddelde absolute procentuele fout[11], een indicator waarover binnen het Betalingsbalanscomité overeenstemming is bereikt. Tabel 3 geeft de meest recente beschikbare cijfers voor deze indicator met betrekking tot de

---

[11] De *gemiddelde absolute procentuele fout* (MAPE) wordt als volgt berekend:

$$MAPE = \frac{1}{N}\sum_{t=1}^{N}\left|\frac{X_f(t) - X_i(t)}{X_i(t)}\right|$$

waarin $X_f(t)$ de aanvankelijke schatting voor post X van de betalingsbalans in referentiekwartaal t is, $X_i(t)$ de laatst beschikbare schatting voor die post in referentiekwartaal t en N het aantal waarnemingen in de beoordelingstermijn (d.w.z. één jaar; omdat MAPE voor kwartaalcijfers wordt berekend, is N gelijk aan 4).

belangrijkste posten van de betalingsbalans van de Europese Unie. Een indicator met een lage waarde wijst op een grote stabiliteit. Dit is het geval voor de meeste posten, hoewel er omvangrijke herzieningen aan het licht zijn gekomen voor het inkomen met zijn verschillende componenten, met name de beloning van werknemers en het inkomen uit directe investeringen. Wegens de normaliter gebruikte gegevensbronnen behoren deze posten tot de posten die het moeilijkst te meten zijn en waar de omvangrijkste herzieningen worden verwacht. In het algemeen worden de uiteindelijke waarden voor deze posten gebaseerd op de resultaten van jaarlijkse enquêtes, terwijl de aanvankelijke waarden enkel berusten op schattingen die niet al te nauwkeurig zijn.

Tabel 3: Gemiddelde absolute procentuele fout voor de EU-aggregaten

	Activa		**Passiva**	
	2006	***2007***	***2006***	***2007***
Lopende rekening	*2,3%*	*2,9%*	*1,3%*	*1,5%*
- Goederen	0,1%	0,9%	0,4%	0,5%
- Diensten	0,7%	1,9%	1,4%	1,8%
Vervoer	1,4%	2,3%	1,6%	4,5%
Reizen	4,8%	3,2%	3,2%	2,8%
Overige diensten	1,9%	1,5%	1,6%	0,9%
- Inkomens	9,3%	8,2%	6,9%	6,0%
Beloning van werknemers	11,4%	9,4%	6,7%	1,7%
Inkomen uit directe investeringen	22,3%	19,8%	20,4%	20,9%
Inkomen uit effectenverkeer	3,8%	2,4%	4,1%	4,7%
Inkomen uit overige beleggingen en investeringen	1,1%	2,8%	2,0%	1,7%
- Inkomensoverdrachten	10,5%	0,8%	5,8%	2,0%

4.5. Interne samenhang

Met de interne samenhang wordt de coherentie binnen de geleverde dataset bedoeld, gemeten aan de hand van de nettofouten en -omissies, terwijl de betalingsbalansrekeningen in beginsel in evenwicht zijn. De som van alle posten moet daarom op nul uitkomen. In de praktijk doen zich evenwel onevenwichtigheden voor wegens onvolkomenheden bij de brongegevens en de samentelling van de gegevens. De nettofouten en –omissies worden als restpost aan de rekeningen ontleend. Soms wordt de ene samentellingsfout door een andere gecompenseerd, zodat de omvang van deze restpost geen indicatie hoeft te geven van de algemene nauwkeurigheid van de rekening. In het algemeen worden de nettofouten en –omissies evenwel beschouwd als een goede indicator om de interne samenhang van de betalingsbalans te meten.

Tabel 4: Gemiddelde relatieve fout 2005-2007

Oostenrijk	3%	**Duitsland**	6%	**Nederland**	5%
België	2%	**Griekenland**	2%	**Polen**	4%
Bulgarije	9%	**Hongarije**	2%	**Portugal**	7%
Cyprus	3%	**Ierland**	5%	**Roemenië**	3%
Tsjechië	2%	**Italië**	2%	**Slowakije**	2%
Denemarken	5%	**Letland**	1%	**Slovenië**	3%
Estland	2%	**Litouwen**	3%	**Spanje**	2%
Finland	6%	**Luxemburg**	1%	**Zweden**	7%
Frankrijk	13%	**Malta**	4%	**Verenigd Koninkrijk**	4%

Tabel 4 geeft de gemiddelde relatieve fout per lidstaat voor de periode 2005-2007. Deze indicator is op de nettofouten en –omissies gebaseerd en wordt ook in de kwaliteitsrapporten geanalyseerd. De indicator is gelijk aan het gemiddelde van de absolute waarde van de nettofouten en -omissies gedurende de periode in kwestie (gemeten als aandeel van het gemiddelde van de activa en passiva op de lopende rekening), zoals deze in de driemaandelijkse betalingsbalans van de lidstaten wordt opgetekend. Omdat de fouten en omissies gelijk moeten zijn aan nul, moet deze indicator in beginsel zeer gering zijn. Voor de meeste lidstaten is dat inderdaad het geval. Slechts een lidstaat (Frankrijk) heeft voor deze indicator een waarde van meer dan 10%, terwijl zes lidstaten boven 5% zitten.

5. VOORDELEN VOOR GEBRUIKERS EN BELANG VAN BETALINGSBALANSSTATISTIEKEN

Verordening (EG) nr. 184/2005 is afgestemd op de behoeften van de gebruikers. Onder dit punt wordt nagegaan hoe deze gegevens worden gebruikt en wat de voordelen van betalingsbalansstatistieken zijn.

Nationale en internationale instellingen maken voor de opstelling van hun beleid op uitgebreide schaal gebruik van betalingsbalansstatistieken. De Europese Commissie en de Raad, de Europese Centrale Bank (ECB) en het Eurosysteem, het IMF, de Bank voor Internationale Betalingen, de OESO, de G3 en de G7 maken allemaal gebruik van deze statistieken.

Betalingsbalansstatistieken zijn samen met de internationale investeringspositie een instrument voor het toezicht op het monetaire beleid. In combinatie met andere indicatoren worden de statistieken over de handel in goederen en diensten gebruikt voor een beoordeling van de inflatoire druk en van de gevolgen van de internationale vraag op de uitvoer en vandaar op het bruto binnenlands product. De positie van de lopende rekening en de internationale investeringspositie worden tezamen gebruikt voor de beoordeling van de duurzaamheid van de wisselkoers.

Betalingsbalansstatistieken worden ook opgenomen in de door de Europese Commissie en de ECB gepubliceerde convergentieverslagen over elk van de lidstaten die nog niet deelnemen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU).

Het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna "VWEU" genoemd) verwijst expliciet naar de betalingsbalans (bv. in de artikelen 143 en 144) en verlangt van de

Commissie dat zij de Raad regelmatig op de hoogte brengt van de ontwikkeling van de betalingsbalanssituatie in de lidstaten die niet aan de EMU deelnemen.

De ontwikkeling van de lopende rekening in elk van de lidstaten wordt geanalyseerd in relatie tot hun concurrentievermogen, terwijl de statistiek van de directe investeringen wordt gebruikt om de attractiviteit van elk land te analyseren.

Betalingsbalansstatistieken zijn een belangrijke bron voor andere kernstatistieken die op verwante, voor de EU relevante statistische gebieden worden verzameld, zoals:

- bruto binnenlands product (waaronder grensoverschrijdende transacties in goederen en diensten), met inbegrip van snelle schattingen waarvoor maandelijkse betalingsbalansindicatoren nodig zijn;
- bruto nationaal inkomen (waaronder inkomens en grensoverschrijdende transacties in goederen en diensten);
- de rekening voor transacties van het buitenland in de driemaandelijkse sectorrekeningen van de EU en de eurozone, waaronder financiële rekeningen.

Afgezien van de hoofdaggregaten kunnen specifieke betalingsbalansposten voor sommige gebruikers van bijzonder belang zijn:

- de gedetailleerde informatie over de internationale handel in diensten die elk jaar door Eurostat wordt gepubliceerd, is belangrijk voor handelsbesprekingen en de vaststelling van het douanebeleid;
- de Europese Commissie en de G8 hebben maatregelen ingesteld om overmakingen te bevorderen en de informatie hierover te verbeteren;
- de geografische uitsplitsing van de betalingsbalansstatistieken kan een bijdrage leveren voor het toezicht op interacties tussen de EU en derde landen;
- de samenstelling van financiële stromen (directe investeringen, beleggingen in effectenverkeer en overige beleggingen en investeringen) is van waarde voor de beoordeling van de financiële stabiliteit.

De leden van het Betalingsbalanscomité erkennen dat de goedkeuring van Verordening (EG) nr. 184/2005 heeft geleid tot een aantal wijzigingen die de kwaliteit van de betalingsbalans in diverse opzichten hebben verbeterd:

- de harmonisatie van de betalingsbalansgegevens uit de lidstaten is verbeterd;
- de gebruikers van de gegevens hebben uitvoeriger betalingsbalansstatistieken;
- er is een goede rechtsgrondslag voor de opstelling van de nationale statistische programma's door de lidstaten;
- de gegevens zijn actueler en nauwkeuriger.

6. BETALINGSBALANSSTATISTIEKEN: KOSTEN EN BELASTING

Het is zeer ingewikkeld de kosten van het verzamelen en verspreiden van betalingsbalansstatistieken te schatten. Er zijn allerlei gegevensbronnen die ook voor de productie van andere statistieken worden gebruikt of die zijn gekoppeld aan de verslaglegging door financiële instellingen en ondernemingen ten behoeve van de regelgevende autoriteiten. Daarom is het moeilijk de specifieke kosten van het verzamelen en produceren van betalingsbalansgegevens te scheiden van de totale kosten voor het verzamelen van gegevens die vaak ook voor andere doeleinden worden gebruikt. Bovendien worden de gegevens in bepaalde lidstaten soms door twee verschillende instellingen, de nationale centrale bank en het nationale bureau voor de statistiek, verzameld, wat betrouwbare schattingen nog ingewikkelder maakt.

Na overleg met de leden van het Betalingsbalanscomité kan een schatting worden gemaakt van de hoeveelheid arbeid die nodig is voor de productie en verspreiding van betalingsbalansstatistieken in de EU. Het gaat om ten naaste bij 900 voltijdequivalenten. Deze personele middelen kunnen meer of minder over de verschillende betalingsbalansgebieden gespreid zijn. De meeste arbeidsinput is nodig voor de dataset betreffende de driemaandelijkse betalingsbalans (57% van de personele middelen), gevolgd door de internationale handel in diensten (23%) en de buitenlandse directe investeringen (20%). Dat er zoveel werk in de productie van de driemaandelijkse betalingsbalans gaat zitten, is vooral het gevolg van het feit dat er veel menskracht nodig is voor de productie van een grote reeks statistieken met betrekking tot de financiële rekening.

Geschat wordt dat de extra activiteiten in verband met de uitvoering van Verordening (EG) nr. 184/2005 slechts een bescheiden aandeel in deze arbeidsinput hebben (ongeveer 13%).

Ook de lidstaten hebben betalingsbalansgegevens nodig, zodat zij deze ook vóór de vaststelling van Verordening (EG) nr. 184/2005 al verzamelden. Daarom zijn slechts beperkte extra middelen nodig om aan de eisen van de verordening te voldoen.

Voorts mag niet uit het oog worden verloren dat de gegevensvereisten van Verordening (EG) nr. 184/2005 en die van andere nationale en internationale organisaties, waaronder met name de ECB en het IMF, elkaar in belangrijke mate overlappen. De door de lidstaten specifiek voor Verordening (EG) nr. 184/2005 geproduceerde gegevens kunnen niet worden gescheiden van de gegevens die op grond van andere gegevensvereisten worden geproduceerd.

Wat de belasting van de respondenten in verband met het verzamelen van betalingsbalansgegevens betreft, hebben de lidstaten slechts zeer beperkte informatie, niet voldoende om schattingen te kunnen doen. Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat de invoering van een drempel voor de EU-verslaglegging over grensoverschrijdende transacties, die van aanvankelijk 12 500 euro is opgetrokken tot 50 000 euro, bij de meeste lidstaten heeft geleid tot een wijziging van de verzamelsystemen voor betalingsbalansgegevens. Voordat de drempel werd ingevoerd, werd bij de meeste systemen gebruik gemaakt van vereffeningsgegevens die werden verzameld bij banken en aanbieders van betalingsdiensten. Nu zijn bijna alle systemen gebaseerd op directe verslaglegging en/of enquêtes. Deze wijziging betekende een verschuiving van de belasting van de banken en financiële intermediairs - onder het vereffeningssysteem de belangrijkste leveranciers van gegevens, wier statistische verplichtingen thans drastisch zijn verminderd - naar ondernemingen en huishoudens. Of en in hoeverre deze verschuiving ook de belasting van het

totale systeem heeft verminderd, verdient nader onderzoek. Momenteel is er onvoldoende informatie beschikbaar om conclusies te kunnen trekken.

7. GEBIEDEN WAAROP VERBETERINGEN EN WIJZIGINGEN MOGELIJK ZIJN

Na verscheidene ontwikkelingen in de regelgeving, waarop in punt 2 kort is ingegaan, kan Verordening (EG) nr. 184/2005 over het geheel genomen weer up-to-date worden beschouwd. De gegevensvereisten zijn gewijzigd teneinde de voor de berekening van de EU-aggregaten gebruikte methoden te verbeteren. Ook was het de bedoeling de geografische uitsplitsing aan de nieuwe geopolitieke situatie aan te passen en de uitsplitsing van de economische activiteiten aan de nieuwe classificatie ter zake, de NACE rev. 2.

In de toekomst zijn op de volgende punten nog verbeteringen mogelijk waarvoor Verordening (EG) nr. 184/2005 moet worden gewijzigd:

- een verdere bijwerking van de gegevensvereisten in verband met de vaststelling van de nieuwe internationale normen BPM6, BD4 en MSITS 2010. De samenstellers van de betalingsbalans kwamen overeen de nieuwe normen vanaf 2014 aan te passen, wanneer ook de nieuwe normen in de nationale rekeningen worden opgenomen. De gegevensvereisten moeten al voor 2014 worden gewijzigd, zodat de nieuwe normen op geharmoniseerde wijze in alle lidstaten kunnen worden toegepast;

- de kwaliteitscriteria voor de op grond van Verordening (EG) nr. 184/2005 vereiste kwaliteitsrapporten zijn vastgesteld in Verordening (EG) nr. 1055/2008. Omdat zij tot op zekere hoogte afwijken van de in artikel 12, lid 1, van Verordening (EG) nr. 223/2009 betreffende de Europese statistiek[12] neergelegde kwaliteitscriteria, kunnen zij dienovereenkomstig worden aangepast. Het tijdschema moet misschien ook worden aangepast, zodat de productiecyclus voor de gegevens beter kan worden gesynchroniseerd met de kwaliteitsrapportering;

- vaststelling door de Commissie van de uitvoeringsmaatregelen inzake Verordening (EG) nr. 184/2005 en haar bijlagen in overeenstemming met de nieuwe wettelijke mogelijkheden op grond van het VWEU;

- bijwerking van de gegevensvereisten met betrekking tot de invoering van de verzameling van statistieken over de internationale handel in diensten naar vorm van dienstverlening, zoals gedefinieerd in MSITS 2010, met speciale aandacht voor wijze 4 (aanwezigheid van natuurlijke personen).

De leden van het Betalingsbalanscomité hebben ook verbeteringen voorgesteld waarvoor Verordening (EG) nr. 184/2005 niet hoeft te worden gewijzigd:

---

[12] Verordening (EG) nr. 223/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2009 betreffende de Europese statistiek en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1101/2008 betreffende de toezending van onder de statistische geheimhoudingsplicht vallende gegevens aan het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen, Verordening (EG) nr. 322/97 van de Raad betreffende de communautaire statistiek en Besluit 89/382/EEG, Euratom van de Raad tot oprichting van een Comité statistisch programma van de Europese Gemeenschappen. PB L 87 van 31.3.2009, blz. 164.

– de aan Eurostat geleverde datasets gaan ook naar andere Europese instellingen en internationale organisaties, zoals de ECB, het IMF en de OESO. Er zijn kleine verschillen tussen deze datasets omdat niet elke organisatie precies dezelfde mate van gedetailleerdheid verlangt. De belasting van de lidstaten kan aanzienlijk worden verminderd als de eisen die de verschillende internationale organisaties aan de gegevens stellen, worden geharmoniseerd. Indien dit haalbaar is, kan de indiening van de gegevens verder worden vereenvoudigd door Eurostat te gebruiken als centraal punt voor het doorsturen van de van de lidstaten ontvangen informatie aan de andere organisaties. Deze procedure, die al voor het verstrekken van kwartaalgegevens over de internationale handel in diensten aan de ECB wordt toegepast, kan gemakkelijk worden uitgebreid tot andere datasets en andere organisaties;

– bevordering van de uitwisseling van beste methoden en van micro- en macrogegevens tussen nationale en internationale statistische instellingen;

– toepassing voor statistische doeleinden van de bepalingen van Richtlijn 2008/8/EG van de Raad van 12 februari 2008 tot wijziging van Richtlijn 2006/112/EG wat betreft de plaats van een dienst[13]. Zo is het mogelijk om voor de registratie van de internationale handel in diensten binnen de EU een soortgelijk systeem te ontwikkelen als dat wat voor het meten van de handel in goederen wordt gebruikt.

8. FUNCTIONERING VAN HET BETALINGSBALANSCOMITÉ

Het Betalingsbalanscomité, dat na de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 184/2005 werd opgericht, is op 8 juli 2005 voor het eerst bijeengekomen om zijn reglement van orde goed te keuren en zijn taken vast te stellen.

De taken van het Betalingsbalanscomité zijn:

– vaststelling van kwaliteitsnormen en specificatie van de inhoud en het tijdschema voor de kwaliteitsrapporten;

– hulp aan de Europese Commissie bij de beoordeling van de kwaliteit van de ingediende gegevens;

– vaststelling van het formaat en de procedure voor de indiening van de vereiste gegevens door de lidstaten aan de Europese Commissie;

– vaststelling van de maatregelen die nodig zijn om Verordening (EG) nr. 184/2005 aan economische en technische wijzigingen aan te passen;

– zo nodig, actualisering van de definities en gegevensvereisten (termijnen voor indiening, herziening, uitbreiding en schrappen van gegevensstromen enz.).

De leden van het Betalingsbalanscomité werden over de functionering van hun comité geraadpleegd en de reacties waren zeer positief. Grafiek 1 laat zien dat ongeveer driekwart

[13] PB L 44 van 20.2.2008, blz. 11.

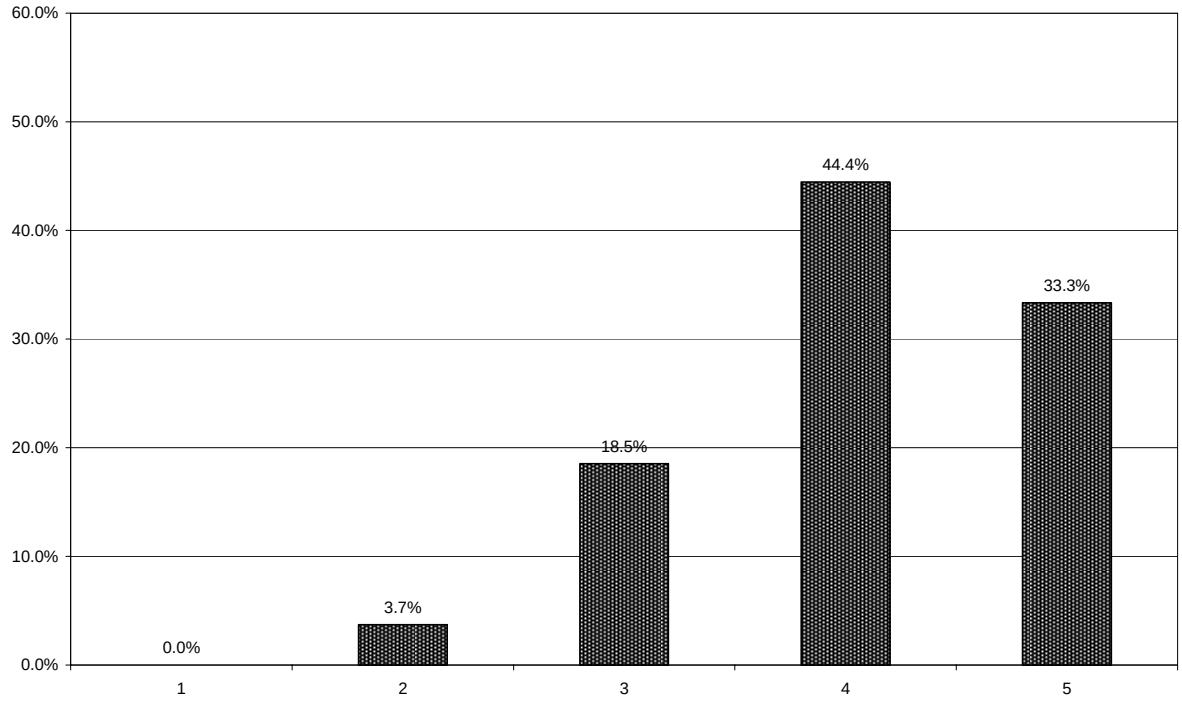
van de comitéleden hun taken meer dan tevreden over hun taken was. Sommige leden vonden dat het Betalingsbalanscomité meer moet worden betrokken bij het bespreken van de strategie, de opzet en de methoden. Andere leden gaven te kennen dat de specifieke taken van het comité vooral op regelgevingsniveau liggen en dat dit zo moet blijven.

Het Betalingsbalanscomité is sinds 2005 zesmaal bijeengekomen. De belangrijkste resultaten betreffen:

- adviezen over alle onder punt 2 van dit verslag genoemde uitvoeringsmaatregelen;
- overeenstemming over normen en de inhoud van de kwaliteitsrapporten;
- jaarlijkse bespreking van de naleving van Verordening (EG) nr. 184/2005 en de kwaliteitsrapporten;
- bespreking en goedkeuring van een gecoördineerde aanpak van alle lopende belangrijke wijzigingen in de methoden, met inbegrip van de tenuitvoerlegging van de nieuwe handboeken (BPM6 en BD4) en de classificatie van economische activiteiten, de NACE rev. 2;
- bespreking van de ontwikkelingen in verband met Verordening (EG) nr. 2560/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2001 betreffende grensoverschrijdende betalingen in euro[14], waarbij veranderingen in de drempel voor de statistische verslaglegging voor banken werden ingevoerd, wat voor veel lidstaten een ingrijpende wijziging in de systemen voor de verzameling van betalingsbalansgegevens tot gevolg had.

[14] PB L 344 van 28.12.2001, blz. 13.

Grafiek 1: Tevredenheid van de leden van het Betalingsbalanscomité over de vaststelling van de taken van het comité (1-5: 1 zeer ontevreden, 5 zeer tevreden)

9. CONCLUSIES

De inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 184/2005 heeft geholpen de betalingsbalansstatistieken in de EU te harmoniseren en heeft de beschikbaarheid van gegevens voor de gebruikers vergroot. Verordening (EG) nr. 184/2005 geeft ook een rechtsgrondslag voor de opstelling van nationale statistische programma's. De kwaliteit van de verschillende geproduceerde gegevens wordt nauwgezet gevolgd door het Betalingsbalanscomité.

Gezien de bevindingen van dit verslag zou een wijziging van Verordening (EG) nr. 184/2005 kunnen worden overwogen met betrekking tot de in het herzieningsproces geïdentificeerde onderwerpen:

- actualisering van de gegevensvereisten overeenkomstig de nieuwe internationale normen;
- wijziging van de kwaliteitscriteria om het kwaliteitsrapport in overeenstemming brengen met de kwaliteitsaanpak van Eurostat en met Verordening (EG) nr. 223/2009;
- goedkeuring door de Commissie van de uitvoeringsmaatregelen inzake Verordening (EG) nr. 184/2005 in overeenstemming met de nieuwe wettelijke mogelijkheden uit hoofde van het VWEU.

Bovendien kan de samenwerking met de ECB (DG Statistiek) en met andere internationale organisaties, zoals het IMF en de OESO, nog worden versterkt om de gegevensvereisten te rationaliseren en te harmoniseren, waarbij Eurostat als centraal punt wordt gebruikt.

Voordat voorstellen ter zake worden gedaan, zal rekening worden gehouden met de discussies binnen en het advies van het Betalingsbalanscomité.